

ng: stellen
n gelegen
g niet ge-
agemannen
die dan
HEPP.

Boefje de
t kind, dat
opvoeding,
de litera-
ant hij ten
sseling van
boefje: ver-
felijk be-
volstagen
weg, maar
nisdaad als
em in aan-
genlijk veel
hij heeft
men milder
hoe de ver-
kerd en niet
ffende hulp
affing.

en van alle
welke ken-
raire kunst
ening niet;
en van het
an Brusse's
het „Huis
arten”, dat
nt ze doen
teerst en
k aanstonds
dt geboden:
tje door den
veldwachter
rijheid kwijt
g gebonden,
— en daar-
dringen —
ijlijk harde
den goeden
dreigt te
Daarom be-
tsleven uit,
ze, in aan-
richting van
ver en van
in 't gesticht
en zien hoe
t minst ook,

die we gaar-
de aandacht
staat van de
jonge leven
rak-geslagen
zien. Mede-
alleen door
en gaat een
ers wrevelig
voorbijgaan
e verhoudin-
s stakkerds-
s een onjuist

eede element
e beteekenis
voor de kin-
enleving. Het
ingen, waar-
rig de schou-
zijn, vrucht-
kinderwatten-
r den arbeid,
objecten van
eprikkeld, tot
werk, waar-
ationeele ver-
kende.

ze aandacht-
jeuwe proeve
handelde als
Ruych, onze

del „Gekrookt
van het op-
oordam-
leidend voor-
genomenheid
f nooit” zoo
ven zoo iets
te en daarom

zoo indrukwekkende taal zijn hier gestichtskinderen met hun directeur aan het woord. Hun aanleg, hun natuur, hun alledaagsche wijze van doen worden, zonder eenigen opsmuk of verfraaiing, blootgelegd. Van onnatuurlijke bekeeringsgeschiedenissen is geen sprake. Toepasselijke preeken blijven weg. Maar het geheel vormt een zóó in de ziel grijpende prodijsing, dat geen leeraar het dezen christelijken pädagoog verbeteren kan.”

Een dergelijke introductie noodt tot lezen. En teleurgesteld wordt men niet. De schetsen zijn over 'algemeen gevoelig en op het doel, dat de Schrijver beoogde, zuiver gestemd. Ze zijn verschillend van inhoud, maar hebben ten slotte alle dezelfde strekking: te doen zien hoe de gestichtszorg heilzaam heeft gewerkt op allerlei jongens, die aan den rand van den ondergang waren gekomen en met wie een gestichts-uitbesteding als een laatste middel werd geprobeerd.

Den inhoud van de verschillende verhalen weer te geven is een vrijwel doelloos werk. In hun schema toch zijn ze alle aan elkaar gelijk: de eene jongen moge door een andere oorzaak op „Valkenheide” gekomen zijn, dan de tweede, Piet moge meer schuldig zijn dan Jaap en Ko een lastiger patiënt zijn dan Kees, in hun wezen zijn de verhalen van eenzelfde inhoud. Waar het op aankomt, dat, wat ze elk op zichzelf hun waarde geeft, is de karakterteekening en daarmee in overeenstemming, de wijze, waarop de jongens behandeld worden, de gen zns, de ander zoo; de een streng, de ander met zachtheid. In boeken als dit gaat het niet om den verhalenden inhoud, maar om de analyse, niet om de feiten zelf, maar om het licht, waarin die feiten worden gezien en gesteld. En daarvan kan men alleen genieten, door zelf te lezen. De kracht, die van zulk een bundel kan en moet uitgaan, wordt alleen gevonden bij eigen lectuur van iedere bladzijde en de werkelijkheid van die gestichtszorg spreekt alleen, wanneer men die zelf uit de gegeven schetsen aanschouwt. Dan gaat men zien de schoonheid van het zware werk, de beteekenis daarvan, met name (zooals in dezen bundel, waar de praktijk van den christelijken gestichts-arbeid wordt geteekend), in eeuwigheidslicht. En men beaamt wat Dr de Visser schrijft: „als wij zien op jongens, die als een brandhout uit het vuur werden gered, dan danken wij voor het werk van het christelijk opvoedingswezen en beseffen wij opnieuw onze roeping, om dit met hand en hart krachtig te steunen”.

Uit alles blijkt, dat in den Schrijver een ervaren leider aan het woord is, een die de moeilijkheden kent, maar ook de tact heeft, om ze op te lossen. Men krijgt altijd weer den indruk, dat tact bij dit werk alles is, niet slechts om sociale resultaten te verkrijgen, maar vooral ook, om deze verruimde, onverschillig en verhard geworden kinderen toegankelijk te maken voor den zegenrijken invloed van het Evangelie. Meer dan ooit is het hier een ploegen op harden bodem en een zaaien op hope tegen hope, in de bewustheid, dat alleen God den wasdom geven kan. Maar des te rijker gaat dan ook glansen de bekroning, die Hij geven wil, soms op het onverwachtst en langs niet vermoede wegen. En dat is het, wat dit boekje aantrekkelijk maakt en toegewijde lezing waard. Wie de moeite daartoe nemen wel zal vele mooie dingen vinden, opmerkingen van rijken inhoud, gedachten van diepen ernst, passages, die van hartelijke toewijding getuigen. En men zal een Kobus, een Piet, een Kees, een Ko, die men mogelijk in eigen omgeving ook kent, beter, milder, meer naar den eisch van het christelijk leven leeren beoordeelen.

Ook omtrent deze waarde van het boekje moeten we met een vermelding volstaan. Alleen kunnen we hier, door afschrijving van een enkel fragment, wel een indruk geven, wat ten aanzien van de verhalen zelf niet mogelijk was. We nemen dan over deze passage uit de schets „Zalig zijn de armen van geest”, die als proeve van het genre gelden moge:

„Achterlijk.
Dat is de veelzeggende naam, waarmee de menschen deze zwaarbezochten, welke met een droevig tekort aan weten en kunnen door het leven gaan, hebben geteekend.

Men heeft bedoeld te zeggen, dat deze beklagenswaardigen „niet goed bij” zijn. Ze komen achteraan.

Dát is het leed van hun leven.

Ze komen achteraan in het begrijpen der dingen, ze komen dus zéker achter in de uitvoering. Ze komen achteraan, reeds bij het begin van het werk, niet omdat ze lui zijn, doch omdat ze niet weten, hoe ze moeten aanvangen. Ze komen achteraan in het goed afleveren van hun werk, omdat ze de eischen aan goed werk te stellen, niet verstaan. Ze komen achteraan, wanneer er wordt geëvalueerd en geprezen: ze komen niet in aanmerking, wanneer er wordt beloofd.

In één opzicht zijn ze niet de achterlijke. Wanneer bemerkten (zulke Germanismen vindt men meer in het boek) worden gemaakt, zijn de meeste voor hen; wanneer fouten worden aangewezen, worden zij er het eerst bijgehaald; wanneer de standjes worden uitgedeeld ontvangen zij de grootste portie.”

Dit fragment zegt voldoende, hoe de toon is

van het boek: die van begrijpen. Van meeleven en daardoor tot meeleven leidend. En daarom, al moge het waar zijn, dat de Schrijver hier en daar wat te zeer op den voorgrond treedt en de conflicten psychologisch wel eens wat te makkelijk worden opgelost, we bevelen dezen bundel met z'n 14 schetsen gaarne aan bij ieder, die voor het mooie werk der gestichtsofvoeding gevoelt. En wie het niet kent en dus niets ervan weet, kan belangrijke en beschamende dingen er uit leeren.

C. T.

HET BOEK VAN DE WEEK.

Christus langs den Indischen Heirweg

door

E. Stanley Jones.

Dit boek is in zekere zin een pendant van het onlangs in deze rubriek door mij besproken werk van Katharine Mayo, *Mother India*.

Beide laten zij ons Indië, Britsch-Indië, zien, maar van een geheel verschillende zijde belicht.

Aan het einde van mijn bespreking van Katharine Mayo's boek wees ik er op, dat ik er één ding in gemist had: een bredere bespreking van de Christelijke zending en haar beteekenis.

Dit nu vinden we juist in het mooie boek van Stanley Jones, *The Christ of the Indian Road*.

Beide schrijvers zijn Amerikanen, en het object van hun studie is hetzelfde geweest: Britsch-Indië; maar hoe geheel verschillend is de aard van hun werk!

Katharine Mayo rukt met meedoogenlooze hand de zwachters weg, om de vuile wondeplekken van de Indische samenleving bloot te leggen, zóó, dat men zich bijna met walging zou afwenden.

Stanley Jones, die zijn leven voor de Indiërs gegeven heeft, vertelt ons met een hart vol liefde hoe Indië staat tegenover de Christus, de eenige heilmeester.

Katharine Mayo's boek heeft van de zijde der Indiërs scherpe tegenspraak uitgelokt; zoo heeft een Brahmaan, Ranga Iyer, er tegen gepolemiseerd in *Father India*, een werk dat ik een dozer dagen ook in deze rubriek hoop te bespreken.

Het boek van Stanley Jones kan Indiërs en Westlingen slechts doen danken, dat God zulke menschen aan de wereld wil geven, als de auteur zich in zijn eenvoudige openhartigheid toont te zijn; en de Christenen en weldenkende Indiërs kunnen slechts hopen, dat schrijvers vreugdevolle verwachtingen ten opzichte van het land zijner liefde bewaarheid mogen worden.

Dat het met de Britsch-Indiërs treurig gesteld is — wat de hoofdstrekking is van Katharine Mayo's betoog — komt ook wel uit, eventjes, in Stanley Jones' boek, wanneer hij ons vertelt van een orthodoxe Hindoe, die de droeve verzuchting slaakt: „Wij behooren tot een snel uitstervend ras. Na op zijn hoogst twee geslachten zullen wij verdreven zijn van de aardbodem”. En we zitten midden in de kwestie van haar boek, wanneer Stanley Jones dezelfde Hindoe — die zich richt tot Sheshagiri Aiyar, lid van de wetgevende vergadering van Britsch-Indië, waarin deze een zeker wetsvoorstel had ingediend — aldus citeert: „In uw wet, die in het heele land rechtsgeldigheid verkregen heeft, hebt ge geen rekening gehouden met de eischen van onze godsdienst, gij hebt alleen mededoogen getoond met wat gij de „beklagenswaardige positie der vrouw” noemt en daarover vrome tranen gestort. Daardoor hebt gij meegedogen de oude Hindoesche gebruiken te vernielen”.

Maar overigens is dit heelemaal niet de kant die Stanley Jones belicht. Hij heeft jaren als zending gewerkt onder de aanzienlijke standen van Britsch-Indië, waartoe de Amerikaansche Methodisten hem in staat stelden, en hij vertelt ons nu van zijn ervaringen in die arbeid, en de conclusies tot welke hij daarbij langzamerhand gekomen is ten opzichte van de onvatbaarheid van de Britsch-Indiërs voor het Christendom.

Of eigenlijk moet ik zeggen: voor de Christus. Voor de Christus die daar gaat langs de Indische heerweg.

Ik heb van *Mother India* geschreven, dat ik het een aangrijpend boek vond; ontroerend; schokkend.

Maar *The Christ of the Indian Road* met zijn roerende eenvoud en zachtheid van toon is eigenlijk nog veel geweldiger.

Het maakt ons stil, wanneer we deze man, die de hoogere, de leidende kringen van Britsch-Indië door en door kent, hooren zeggen dat hij verwacht dat dit ontzaglijke rijk, waar een vierde der bevolking der aarde woont, in afzienbare tijd gewonnen zal worden voor Christus.

Niet voor het Christendom in zijn eigenaardige Westersche kleur, maar voor de Christus.

Wanneer men het Christendom als godsdienstig stelsel en als dragster der Westersche beschaving ingang tracht te doen vinden in Indië, dan stuit men op een muur van verzet: het aannemen van de godsdienst der veroveraars is verraad aan het eigen land, in de gedachtenang van de nationalistische Indiërs.

Maar als men de persoon van Christus — niet een vervaagde figuur, maar de Christus der Schriften — naar voren brengt, dan luistert de Indiër vol eerbied.

Toen onlangs aan verschillende professoren in ons land de vraag gesteld werd wat zij meenden dat het wezen en de beteekenis van het Christendom was, toen antwoorden o.a. twee Gereformeerde, twee Rechts-Ethische, een Luthersche en een Roomsche-Katholieke hoogleeraar: Christus, de God-mensch, de Verlosser der Wereld. Hoe heerlijk kwam hier bij alle verscheidenheid de eenheid der Christenen in Christus uit!

Dat het tenslotte alleen om Christus zélf gaat, en dat wij, vooral ook door ons leven, Zijne getuigen moeten zijn, heeft ook Stanley Jones na veel teleurstelling geleerd.

Treffend is, wat hij ons vertelt over het begin van zijn loopbaan als predikant:

„Een getuige te moeten zijn, dat is mij in de ziel gebrand door het tragisch begin van mijn loopbaan als dienaar des Woords. Toen ik tot het ambt geroepen werd, had ik een vage voorstelling dat ik Gods advocaat moest zijn — zijn zaak moest verdedigen in een schitterend pleidooi. Toen ik mijn predikant vertelde van mijn roeping, vroeg hij me, tot mijn verbazing en schrik, mijn eerste preek over enkele weken op een Zondagavond te houden. Ik bereidde me zeer zorgvuldig voor, want ik hoopte een goede indruk te maken en Gods zaak waardig te verdedigen. Er was een groot en zeer aandachtig gehoor, want allen waren de jonge man goed gezind. Ik begon met het noodige zelfvertrouwen. Na een paar zinnen, gebruikte ik een modewoord, dat ik voor of na die tijd nooit meer op mijn lippen heb genomen. Toen ik het uitsprak, zag ik, dat een jong meisjesstudentje zich vooroverboog om een glimlach te verbergen. Dat bracht mij zóó in de war, dat ik de draad van mijn betoog niet meer vinden kon, hoe ik mij ook inspande. Ik weet niet, hoe lang ik daar wel mijn handen heb staan wrijven in de hoop, dat mij weer iets te binnen zou schieten. Het leek een eeuwigheid. Ten slotte slotterde ik: „Vrienden, het spijt me, maar ik ben mijn preek vergeten”. Vol schaamte en verwarring ging ik het trapje af. Dit is het begin van mijn ambt, dacht ik, en het is een tragische mislukking. Toen ik op de laatste tree stond scheen een stem tot mij te zeggen: „Heb ik niets voor u gedaan?”

„Ja”, antwoordde ik, „alles hebt Gij voor mij gedaan”.

„Welnu”, ging de stem voort, „kunt ge dat niet vertellen?”

„Ja, ja, dat kan ik”, antwoordde ik vol vreugde, en ik ging onder de preekstoel staan (ik voelde mij zóó klein op dit oogenblik, dat ik er van overtuigd was, dat ik daarboven niet hoorde!) en zei: „Vrienden, ik heb gemerkt, dat ik niet preeken kan, maar ik heb Jezus Christus lief. Gij allen weet, hoe ik onder u geleefd heb — een roekeloze jonge man, die de ernst des levens niet kende — en ge weet, hoe ik veranderd ben. Gij weet, dat Hij het leven voor mij vernieuwd heeft en hoewel ik niet preeken kan, ben ik vast besloten Hem lief te hebben en te dienen”. Na afloop kwam een jongen bij me en zei: „Stanley, ik wilde dat ik ook had wat jij gevonden hebt”. Hij heeft het toen nog niet gevonden, maar nu is hij lid van diezelfde kerk — een Christen in de diepste zin van het woord. Niemand wenschte mij die avond geluk, maar in later jaren, toen de schaamte niet meer pijn deed, heb ik mijzelf wel dikwijls met dat begin geluk gewenscht. God had mij hard getuchtigd, maar de les heb ik nooit vergeten. In mijn ambt moest ik Gods getuige zijn, niet Zijn advocaat; leven in gemeenschap met Christus, zoodat ik altijd iets zou hebben om mee te deelen”.

In Indië begon Stanley Jones eerst weer verkeerdt: het Christendom te verdedigen, in plaats van de Christus te brengen.

Totdat op hem aandrong de beteekenis van die heerlijke paradox, waarin Christus naar Zijn eigen woord de gelaafde en de laver is: „Voor zoover gij dit aan een van de minste mijner broeders gedaan hebt, hebt ge het Mij gedaan”.

Toen begreep hij, dat Christus zit aan de Indische heerweg in al de ellendigen die smeecken om een bete broods, om een beker koud water. Toen zag hij, dat Christus zelf reeds lang was begonnen langs die heerweg voort te schrijden, maar de Christenen zelf hadden Zijn wonderse gestalte omsluit door hun Westersche begrippen vóór hem te schuiven.

Nu ging hij Hem zélf toonen, zooals Hij, de Aziat naar den mensch, zich geeft aan Indië, aan Azië. De Christus van de Indische heerweg.

En als dan degene die Hem verkondigt, ook, zij het in zwakheid, Zijn beeld vertoont, dan opent zich de geest van de Indiërs voor Hem: zij willen Christus zien, én Christenen.

Welk een zware taak is het, om zóó Evangelieverkondiger te zijn. Alleen wie alles verwacht van Gods genadige bijstand, zooals Stanley Jones dat altijd weer blijkt te doen, kan hier onder Gods zegen resultaat hebben. Zijn kracht wordt in zwakheid vervuld.